

Предложения
на Хумболтовия съюз в България
за промени в

Проекта за Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите
обсъдени и приети на заседание на Ръководството на ХСБ на 29 май 2023 г.
(Протокол № 19, т. 2).

Член, алинея: Текст в проекто-закона	Промяна или нов текст	Мотиви
<p>Чл. 2, ал. 2</p> <p>Фундаменталните научни изследвания включват теоретична работа или експериментална дейност, предприети с цел придобиване на нови знания за естеството на явленията или наблюдаемите факти, независимо от тяхното практическо приложение или използване.</p>	<p>„Фундаментални научни изследвания“ означава експериментална или теоретична работа, предприета основно с цел придобиване на нови знания за причините за явленията или наблюдаемите факти без очаквано пряко търговско приложение или използване.</p>	<p>Корекцията на определението е според Рамката за научни изследвания, развитие и иновации, приета от ЕК.</p>
<p>Чл. 2, ал. 3</p> <p>Приложните научни изследвания включват теоретична работа или експериментална дейност, предприети с цел придобиване на нови знания, насочени към определен практически резултат или приложение.</p>	<p>„Приложни научни изследвания“ означава индустриални научни изследвания, експериментално развитие или комбинация от двете, в съответствие с определенията в Рамката за научни изследвания, развитие и иновации.</p>	<p>Корекцията на определението е според Рамката за научни изследвания, развитие и иновации, приета от ЕК.</p>
<p>Чл. 3, т. 1.</p> <p>създаване на условия за насърчаване и развитие на научноизследователската и иновационната дейност за постигане на научни резултати и създаване на иновации в полза на обществото;</p>	<p>създаване на условия за насърчаване от държавата и развитие на научноизследователската и иновационната дейност за постигане на научни резултати и създаване на иновации в полза на обществото</p>	<p>Важно е да се посочи субектът, който осъществява мерките.</p>
<p>Чл. 4, ал. 1</p> <p>Научните изследвания и иновациите са национален приоритет</p>	<p>Научните изследвания и иновациите, които са национален приоритет и имат стратегическо значение за развитието</p>	<p>Подобен текст има в настоящия ЗНИИ и е необходим за дефини-</p>

<p>ритет и имат стратегическо значение за развитието на страната</p>	<p>на страната, включват изследвания с цел:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. създаване на нови научни знания; 2. проучване на българската история, език, култура и национална идентичност; 3. технологичен трансфер и развитие на природните, техническите, хуманитарните и обществените науки и иновациите; 4. решаване на важни проблеми в областта на икономиката, образованието, селското стопанство, екологията, обществените процеси, човешките ресурси, сигурността, отбраната и здравето. 	<p>ране на научните изследвания, които ще се насърчават.</p>
<p>Чл. 5, ал. 2</p> <p>Отворената наука се изразява в осигуряване на открит достъп до научноизследователски резултати и данни, за получаването на които е предоставено публично финансиране.</p>	<p>Отворената наука се изразява в осигуряване на открит достъп до научните публикации, за получаването на които е предоставено публично финансиране.</p>	<p>Съгласува се с изискването в Хоризонт Европа. Открит достъп до всички резултати (бази данни и др.) ще накърни интересите на научните екипи.</p>
<p>Чл. 6, ал. 1</p> <p>Държавната политика за насърчаване на научните изследвания и иновациите е насочена към осигуряване на равни условия за създаване, развитие и подпомагане на научните изследвания и на иновациите и се основава на принципите на публичност, ефективност и ефикасност.</p>	<p>Държавната политика за насърчаване на научните изследвания и иновациите е насочена към осигуряване на благоприятни условия за създаване, развитие и подпомагане на научните изследвания и на иновациите и се основава на принципите на публичност, ефективност и ефикасност.</p>	<p>Епитетът „равни“ не се съгласува с целта на закона, защото не гарантира подкрепа.</p>
<p>Чл. 6, ал. 2, т. 1</p> <p>(2) Държавната политика за насърчаване на научноизследователската и иновационната дейност обхваща:</p> <p>1. финансовото насърчаване на</p>	<p>(2) Държавната политика за насърчаване на научноизследователската и иновационната дейност обхваща:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. финансовото насърчаване на научните изследвания и иновациите с публични средства 	<p>Текстът се съгласува с Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България, 2017–2030, приета от Народното събрание.</p>

<p>научните изследвания и иновациите с публични средства, които за всяка следваща година не могат да бъдат в размер, по-малък от средствата за приходната</p>	<p>чрез годишно увеличаване на средствата от държавния бюджет като процент от brutния вътрешен продукт с не по-малко от 0,1 % до достигане на средния процент за държавите от ЕС.</p>	<p>Без ясно обвързване на нарастването на средствата с БВП, номиналното увеличение може да е дори крачка назад (напр. спрямо инфлацията).</p>
<p>Чл. 24, ал. 1</p> <p>Насърчаването на развитието на научните изследвания чрез финансиране със средства от държавния бюджет се осъществява при условията и по реда на този закон.</p>	<p>Насърчаването на развитието на научните изследвания и научния капацитет чрез финансиране със средства от държавния бюджет се осъществява при условията и по реда на този закон.</p>	<p>Без инвестиции в научния капацитет (учени и научна инфраструктура) е невъзможно да се постигнат поставените цели.</p>
<p>Чл. 24, ал. 2</p> <p>Насърчаването на развитието на научни изследвания чрез финансиране със средства от държавния бюджет може да се осъществява и при условията и по реда на специални закони за изпълнение на секторни политики.</p>	<p>Насърчаването на развитието на научни изследвания и научния капацитет чрез финансиране със средства от държавния бюджет може да се осъществява и при условията и по реда на специални закони за изпълнение на секторни политики.</p>	<p>виж горе</p>
<p>Чл. 24, ал. 3</p> <p>Насърчаването на развитието на научните изследвания чрез финансиране със средства от Европейския съюз и по международни договори се осъществява при условията и по реда, определени в правото на Европейския съюз, националното право и международните договори</p>	<p>Насърчаването на развитието на научните изследвания и научния капацитет чрез финансиране със средства от Европейския съюз и по международни договори се осъществява при условията и по реда, определени в правото на Европейския съюз, националното право и международните договори</p>	<p>виж горе</p>
<p>Чл. 28, ал. 2</p> <p>Изпълнителният съвет се състои от представители на висшите училища и научните организации от различни области на висшето образование и един представител на Министерството на образованието и науката</p>	<p>Изпълнителният съвет се състои от хабилитирани учени от различни научни области и един представител на Министерството на образованието и науката</p>	<p>Обвързването на членовете на ИС с дадени научни институции, които ги предлагат, противоречи на тяхната непристрастност и независимост. Задължително е те да са хабилитирани като минимално доказателство за тяхната компетентност.</p>

<p>Чл. 34, ал. 1, т. 3</p> <p>финансиране на фундаментални и приложни научни изследвания;</p>	<p>финансиране на фундаментални и приложни научни изследвания на конкурсен принцип</p>	<p>Това елиминира възможността за субективен избор.</p>
<p>Чл. 34, ал. 1, т. 9</p> <p>(1) Средствата на фонда се разходват за: ....</p> <p>9. придобиване и поддържане на права на интелектуалната собственост в резултат на научноизследователска дейност, включително за разходи, свързани с придобиване и поддържане на патенти на висши училища и научни организации;</p>	<p>Да отпадне.</p>	<p>Това е допълнителен ангажимент, който не бива да произтича от първоначалното финансиране на даден проект.</p>
<p>Чл. 34, ал. 1</p> <p>Средствата на фонда се разходват за: ....</p>	<p>Да се добави нова точка 11: Стратегически научноизследователски програми на изследователски висши училища и водещи научни организации.</p>	<p>За да се осигури възможност за целево финансиране на стратегически програми.</p>
<p>Чл. 35, ал. 2, т. 2</p> <p>Предоставянето на финансови средства от фонда се извършва без провеждане на конкурсна процедура за изпълнение на:</p> <p>...</p> <p>2. научноизследователски проекти на български висши училища или научни организации, получили оценка над прага в одобрените насоки за кандидатстване по процедури на рамковата програма за научни изследвания и иновации на Европейския съюз.</p>	<p>Т. 2 да отпадне</p>	<p>По рамковите програми обикновено се изисква участие на организации от повече държави. Ако се финансират само българските участници, това няма да е същият проект, а ако се финансират и участниците от чужбина, това би означавало с пари от българския бюджет да изтичат към други държави.</p>
<p>Чл. 41, ал. 6</p> <p>Сключването, изпълнението, изменението и прекратяването на договора се оспорват пред съд по реда за оспорване на индивидуален административен акт. Оспорването на дого-</p>	<p>Сключването, изпълнението, изменението и прекратяването на договора се оспорват пред съд по реда за оспорване на индивидуален административен акт. Оспорването на договора, както и на решението по ал. 4, не спира неговото</p>	<p>Ако не се включи такова решение, има риск при оспорване да не могат да стартират всички проекти, определени за финансиране.</p>

вора не спира неговото изпълнение.	изпълнение.	
<p>Чл. 43, ал. 1 и 2</p> <p>(1) Анализът и оценката на изпълнението на финансовите конкурсни проекти се осъществява от постоянните научно-експертни комисии.</p> <p>(2) Те организират междинна и крайна оценка на изпълнението на проектите и я предлагат за приемане от изпълнителния съвет по ред, определен в правилника на фонда, и въз основа на правила и критерии, приети от изпълнителния съвет.</p>	<p>Да се добавят алинеи:</p> <p>(3) Отчетите за изпълнението на проектите се оценяват със следните оценки: много добра, добра, задоволителна, незадоволителна.</p> <p>(4) ИС може да награждава проекти, получили много добра оценка на окончателния си отчет, или да провежда целеви конкурс за продължаване на изследванията по ред и правила, определени в Правилника на фонда.</p> <p>(5) Ако даден проект получи задоволителна оценка на междинен отчет, средствата му за следващия етап се намаляват с процент, определен в правилника на фонда.</p> <p>(6) Ако даден проект получи незадоволителна оценка на междинен отчет, той се прекратява. В този случай, а също и при незадоволителна оценка на окончателен етап, ИС може да вземе решение за частично възстановяване на получените средства на фонда.</p>	<p>Добавките целят регламентиране на последствията от изпълнението на проектите и повишаване на отговорността на изпълнителите.</p>
<p>Чл. 76, ал. 1</p> <p>Придобиването на закрила на интелектуална собственост върху научноизследователски резултати, финансирани с публични средства от фонд “Научни изследвания”, се осъществява по реда на чл. 34, ал. 1, т. 9.</p>	<p>Да отпадне.</p>	<p>Защитата на интелектуалната собственост е задължение на организацията – бенефициент и самите учени. Фондът трябва да финансира само научни изследвания.</p>
<p>Чл. 79, ал. 1, т. 6</p> <p>(1) Министерството на образованието и науката чрез Националния център за информация и документация</p>	<p>Министерството на образованието и науката чрез Националния център за информация и документация (НАЦИД) поддържа публичен регистър като електронна база данни за</p>	<p>Регистърът трябва да включва фактологически доказуема информация.</p>

<p>(НАЦИД) поддържа публичен регистър като електронна база данни за научноизследователската дейност в Република България, който съдържа следните данни и обстоятелства: ...</p> <p>б. научни постижения и резултати на организациите по т. 1 и лицата по т. 2;</p>	<p>научноизследователската дейност в Република България, който съдържа следните данни и обстоятелства: ...</p> <p>б. Списък с научни публикации и патенти.</p>	
<p>Доп. разп. § 1, т. 1.</p> <p>„Научна организация“ е юридическо лице, за което едновременно са налице следните условия:</p> <p>а) осъществява научноизследователска дейност, за която е отчело разходи през всяка една от последните три години;</p> <p>б) има научни публикации в индексирани и реферирани научни издания;</p> <p>в) са назначени учени на трудово правоотношение, които извършват научни изследвания.</p>	<p>„Научна организация“ е юридическо лице, за което едновременно са налице следните условия:....</p> <p>да се добави:</p> <p>г) има акредитация от НАОА за обучение по докторски програми.</p>	<p>Това е необходимо условие за да се избегнат псевдо-научни институции за научни организации.</p>
<p>Доп. разп. § 1, т. 4.</p> <p>"Докторант" е лице, което е в процес на придобиване на образователна и научна степен "доктор".</p>	<p>"Докторант" е лице, което е в процес на придобиване на образователна и научна степен "доктор", но не по-късно от две години след отчисляването с право на защита.</p>	<p>Уточнението е нужно, за да се избегнат злоупотреби. Има случаи, когато отчислени докторанти никога не защитават.</p>